

Numerul 31.

Oradea-mare 31 iulie (13 august) 1905.

Anul XLI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Fratelui meu.

*De mult, de mult tu nu mi-ai scris,
Nici macar n'ai gândit
Să mai întrebi dacă trăiesc
Sau dacă am murit.*

*O frate! — Anii care trec
Nu știi că 'n drumul lor
Sting ce-i mai dulce pe pământ,
Junețã și amor.*

*Dar neatinse lasă 'n loc
Iubirile curate,
Iubirea dulce de părinți
Și dragostea de frate?*

*Părinții noștri odihnesc
De mult sub peatra rece,
Și lacrimile noastre curg
Zadarnic, timpul trece.*

*Oând mi-a venit și rândul meu,
Să nu plângi după mine,
Că nu mai sufăr, să gândești
Oă dorm și că mi-i bine.*

Matilda Poni.

Irotei Dumbravă.

(Urmare.)

Mi-am scos tabacherea, aveam zece țigarete într'ansa. Am imbiat pe toate damele cu țigarete. În câteva clipe s'a umplut odaia cu nori de fum, de de fum isvorit din piepturi de ingeri și demoni. Eram peste măsură vesel, se vede că-s buni cărciumarii din orașul nost. Numai Aurelia și înc'o Aurelie n'a fumat.

— Nu fumați, dșoarelor? Nu sunteți bune de preotese!

— Bravo! Cine a mai auzit preoteasă să fumeze?

— Ia de exemplu io. Dacă va fi să me 'nsor, preoteasa mea *musai* să fumeze. Eu într'un colț și ea într'altul. Fumul albastru al țigaretii mele se va împreună cu fumul albastru al țigaretii ei, cum ni s'au împreunat inimile înaintea altarului. Așă-i că va fi o viață poetică?

— Dar dacă nu se va mărită după dta? între-rupse Aurelia.

— Cum? Nu sunt destule femei în lume?

— Dar dacă pentru dta, de exemplu, e numai una?

— Ce bine vorbești, dșoară, nici să vorbești de pe scrisoare...

De fapt Aurelia vorbiă de pe scrisoare, îți aduci aminte, frate?

În colțul opus al mesei se vorbiă despre poezie. Una dintre dame se sculă în picioare și-mi zise:

— Dle, spune o poezie!

— Ei, dșoară, a trecut baba cu poeziile!

Eram eu, nu-i vorbă, și poet într'o vreme, ce n'am fost în cursul vremurilor? E destul să fii septiman și să între la mijloc vre-o rochie de femeie, pe loc te apuci de poezii, încât crezi că tu ești destinat a fi cap d'opera veacului. Iar la urmă, când îți se mai întărește moalele capului, îți dai seamă că

poezia în ce te privește pe tine e un fleac și-ți vezi de afaceri.

Acuma inse, poate zama strugurilor a fost care par' că me tot trăgea de reverendă, imi tot da câte un ghiold și-mi șoptia: Ei, nu fi las, spune una bre!

Iar Aurelia mi-a promis că de voiu spune o poezie originală, me iartă.

Ce să fac, mi-am aprins o țigaretă și am încenut:

Amor și tabac.

Dragă, cine-a fost mișelul
Care-a zis că nu te plac?
O, te plac cu mult mai tare,
Ca pachetul de tabac,
Din care acum țigara
Cu plăcere o sucesc,
Și al cărei fum albastru
Ți spune că: te iubesc!

Dacă pip mult, știi tu bine
Că me strică la plumăni,
Dar nu-mi pasă, pentru tine
Pip și șapte săptămăni,
Căci decât în lumea asta,
Care-i ca o iapă sură,
Mai bine 'ntr'o zi cu soare
Să mor cu țigara 'n gură!

Versurile astea peste tot au plăcut, o singură strimbătură am observat la Aurelia la ultimele șire din strofa a doua.

— M'ai iertat, dșoară?

— Numai să isprăvești cu visul.

— Unde am lăsat?

— Unde am picat în gârlă!

— Da, ai picat în gârlă. Iar eu înainte de a trece vreme de două fumuri de țigare, am fost în gârlă după dta și te-am scos afară toată udă. Erai rece ca ghiata și nu mai resuflai. Te-am învălit în haine de ale mele și te-am dus în brațe până la seminar. Aici te-am așezat într'o odăiță caldă și am cercat să te aduc la viață. Ți frecam mânilor și obrazii, dar fără rezultat. Ochii ți erau închiși, erai albă ca ceara și atât de frumoasă erai așa cum erai. Plângeam de ciudă că nu-ți pot ajuta nimic, când de odată se deschide ușa și intră părintele prefect, un om înalt și indesat, cu barba neagră și deasă. M'a întrebat:

— Ce faci, părinte, aci?

— Ce să fac? Ia, reu fac, că nu pot suflă viață în comoara asta de copilă!

S'a apropiat și el de locul unde zăceai, s'a uitat lung la dta, apoi s'a întors la mine:

— Du-o 'n biserică, singur Dzeu îi poate ajuta.

— O duc, o duc ori unde. Totuș inse te-aș rugă și pe sfinția ta să-mi ajuți, căci eu sunt tare obosit și me tem să nu cad cu ea. Mai bucuros aș vrea să-mi crepe capul în patru, decât să se miște din capul ei un fir de păr măcar!

— Nu pot, părinte, mi-a răspuns prefectul. Eu is jurat pe viață să nu m'ating nici măcar c'un deget de femei.

Ce să fac? Te-am luat în brațe și te-am dus în biserică. Am ingenunchiat cu dta înaintea altarului și... ai deschis luminile ochilor, erau frumoși ca și mai înainte.

Și am deschis și eu ochii, — — eră ziua albă.

— E gata visul, m'ai iertat, dșoară?

— Te-am iertat!

— Și o să me saluți și de aci încolo?

— Nu știu.

— Cum, nu știi?

— Ce? Doar aștepti să me port față de dta și de aci încolo ca până acum?

— Nu știu, dșoară, nu știu. Fă cum vrei! Apoi am mai golit câte un păhărel, am mai vorbit câteva nimicuri, am tras una cu ochiul celor trei colegi, cari toți erau ocupați cu drăgălașele lor vecine — și ne-am gătat de ducă, intonând un cântec religios pentru odichna repositiei. Așă am strins pe Aurelia de mână, încât ușor se putea întâmplă să-i smulg mâna și simțeam căldura ori electricitatea ce o fi trecând prin vinele mele.

— Seara bună, seara bună, seara bună!

Acuma stau ca un desperat lângă masă și-mi tot smulg câte un firicel din păr. Nu știu ce să me mai fac. Aurelia nu me va mai iubi nici odată, eu nu-s în stare să încerc să me impac mai mult, știu înainte că toate vor fi zadarnice. Mai bine părăsesc toate ale lumii dulceți și vin în mănăstire, unde din frageda copilărie s'a dorit sufletul meu. Dimineață nesmintit me duc la mitropolitul, iar mâne la amiazi ți scriu.

XX

27 februarie.

Dragă frate!

Am fost. M'am apropiat de el, i-am sărutat sfințita dreaptă, am primit obiceiuita blagoslovenie, mi-am spus numele și am început *logosul* următor:

„Înalt Prea sfințite Doamne!

„Încă din frageda copilărie am simțit o deosebită atragere spre viața religioasă. Singurul dor ce m'a muncit până eram gimnazist, a fost dorul de a rumpe odată cu lumea asta trecătoare și deșartă și de a intra în mănăstire, unde viața întregă s'o dedic bunului Dzeu. Totdauna inse am fost împiedicat de părinți, cari la un astfel de pas nu s'au învoit odată cu capul.

Pe urmă, din mila lui Dzeu și a Înalt Prea sfinției Voastre, am fost primit în sinul tinerului cler al acestei de Dzeu păzite mitropolii. E frumos și sublim statul preoțesc, dar pe mine nu me îndestulește. Rogu-ve așa dară, luați în socotință dispoziția sufletului meu, care a fost totdauna contrară spiritului lumii acesteia și dispuneți, ve rog, să fiu primit între noștii mănăstirii călugărești de aci!”

Mitropolitul mi-a ascultat discursul până la sfârșit, pe urmă a zimit și mi-a zis:

— Fiule! Fiecare să-și păzească diregătoria sa, așa zice apostolul neamurilor. Ești încă prea tiner și prea neînvațat cu viața, nu cunoști poate nici a miea parte dintr'ansa. Isprăvește-ți cursurile și dacă atunci mintea ta va fi cuprinsă tot de aceste idei, atunci să vii la mine și vom vorbi altcum. Mergi în pace!

Cum vezi, aici am isprăvit-o. Acu-i acú, frate! În ceasul acesta de restrîște, adă-ți, te rog, aminte de nevrednicul teu prieten!

O viață, fără Aurelia, nu-mi pot inchipui, vreau să trăiesc măcar cu umbra ei — și asta numai în mănăstirea voastră se poate.

De aceea rogu-te, vorbește cu starețul, poate va află vre-un colțisor în mănăstire și pentru mine.

XXI

4 martie.

Frate!

Ți-am primit scrisoarea, me judeci foarte nedrept și acum. O tinereță întreagă am petrecut împreună și tu în timpul acesta n'ai avut vreme să-ți faci o idee clară despre mine.

Zici că n'am chemare specială spre statul călugăresc. Bine, dar atunci unde sunt visurile copilăriei mele; ce crezi, așa de ușor se pot nimici visurile unei tinerețe întregi?

Zici că me schimb ca vremea! Nu, fondul vieții mele e același, iar ochii de femeie cari m'au înbunit câte odată sunt numai niște episoade, cari de loc nu alterează fondul.

A fost bine că am cunoscut partea rea a lumii, cu atât e mai mare meritul meu că totuși m'am putut desbăra de ea. De aceea te rog, insistă cât de mult pe lângă stareț, căci prea doresc să vie odată fericita vreme, când ne vom îmbrățișa, când toate clipele vieții le vom petrece împreună.

XXII

10 martie.

Dragă frate!

Scrisoarea ta m'a surprins prea plăcut, îți mărturisesc că n'am avut mai multă bucurie în viață ca atunci când am primit-o. Peste trei săptămâni ne vom îmbrățișa. În seminarul nost e mare furoare, mulți me socotesc drept un nebun; ce-mi pasă inșe mie de gura lumii? Am început a-mi adună documentele, singur la învoirea părințească voiu întimpină mari greutateți, dar — la urma urmelor tot voiu câștiga-o.

Totodată îți fac cunoscut că am pus ultimul „Amin” peste afacerea mea prin epistola ce am scris-o prietenei mele brunete și care ți-o alătur.

Împărtășește precuciviosului stareț cele mai sincere ale mele mulțămite. Pe tine te îmbrățișez de multe ori. Știi ce nume mi-am ales?

Irotei!

(Va urmă.)

Teodor Lazar.

Cugetări.

Instrucțiunea nu schimbă simțimintele rele, ci numai le acoperă.

*

Exemplul este învățătura cea mai puternică.

*

Conversația ascunde și descoperă caracterele.

*

Toate pasiunile sunt bune când le stăpânim, dar toate sunt rele când ne stăpânesc ele.

Rousseau.

*

Prosperitatea arată viciurile, și nenorocirea virtuțile.

*

A-ți place lectura, însemnează a-ți schimbă ceasurile de urit, în ceasuri plăcute.

*

Bărbații zic tot ce le place despre femei; iar femeile fac tot ce le place din bărbați.

E g o.

*Te văd slăbit Nerone și ochii-ți pribegesc
Prin lumi nestrăbătute de gândul omenesc,
Răsuflu-ți pare greu și graiu 'năbușit,
Pari un tâlhar feros din temniță fugit.*

*Tâlhar neosândit sunt Marcus, chip de sfânt,
Strimt vecinic în Ființă-mi am fost eu pe pământ,
Căci n'am cunoscut oameni, nici chiar pe Dum-
nezeu,*

*Iar pentru mine totul eră păgânul Eu.
Sălbatic ca o feară eram cu cei flămânzi,
Cu biciul biciuiam pe servitorii blânzi;
Aș fi ucis pe bietul, ce 'n cale mi-ar fi stat,
Când plugurile mele arau pământ furat.
Cu ochii roși de sânge sunam pe masă banii,
Îi număram cu sete cu fratele Satanii
Și tremuram tot corpul, când numărul cu gândul
Nu se lovid de loc, atunci însutiam rândul.
Me desfătam nebun l-al galbenilor sunet,
De bucurie — adesea scoteam sălbatic muget,
Priviam cu ochi de sticlă la masa îmbrăcată
Cu mușama de aur: comoară nescată.*

Trecut-a vreme multă...

Deodat în mez de noapte

*Aud trosniri la ușe, apoi sinistre șoapte
Străbat prin întuneric... C'o mână ca a morții.
Îmi string comoara 'n sin, ș-aștept decisul sorții.
Ascult... O voce groasă ca din pământ eșită
Răsună 'nfricoșat: „Aici va fi 'nroșită
Cu sânge darda noastră, veniți aici copii,
Să scoatem astă noapte pe Ego dintre vii.”
Atunci cumplit de reci curgeau pe corpul meu,
Atunci înția oară șoptii pe Dumnezeu.
„Aicea ești păgîne!” răsună iară glasul,
Și apăsă spre mine un om și 'ndreaptă pasul...*

*...În dimineața zilei deschid cu greutate
Doi ochi paingeniți, eram par că Hecate,
Când soarele s'arată în fund de răsărit,
Din peptu-mi țâșnid sânge, de bani eram lipșit.
...Sărac remas-am Marcus și fără ajutor,
În suflet port năcazuri, durere și mohor;
M'alungă toți din case, cum alungam și eu
Pe cei ce 'n rugă sfântă cerșiau la un ateu”.*

*„E groaznică povestea, ce tu mi-o povestești,
Dar cred, c'acum Nerone tu înțelegi, ce ești:
Ești om cu conștiință, ești suflet simțitor,
Tu înțelegi acuma, că omu-i muritor!*

V. Nițescu.

Proverbe române.

1. Din afară măr frumos,
Din lăuntru găunos.
2. De departe trandafir,
Iar de aproape borș cu știr.
3. Vulpea care doarme nu prinde găini.
4. Mâța cu mânuși nu prinde șoaraci.
5. Apa ce pică 'n picături, în urmă sapă peatra.
6. Trecu baba cu colacii.

Steaua Orientului.

Roman istoric.

(Urmare.)

În acest moment Stan, care era cu fața către ușa bordeiului, sări ca mușcat de un șerpe și, apucând securea în mână, năvăli afară, strigând din toată puterea:

— Ține-o cânel!... Pe ea, Bălane!... Bată-o mânia lui Dumnezeu să o bată, că acum nu se sfieste a se arătă și ziua.

Nicula ieși și el afară să vadă care e cauza aceluia zgomot.

— Iată-o, părinte!... Încă una!... Doue fete de pădure! — răcnî Stan ca ieșit din fire, invărtindu-și securea pe de-așupra capului.

De către pădure, în adevăr, fugiau către stână doue femei. Țipetele desperate inse ce le scoteau ele, la moment îl cenvinseră pe Nicula că acele, departe de a avea intențiunea să înspăimânte pe cineva, fugiau de frica oarecuiva. Părul lor despletit sbură valuri după ele în curentul fugii, hainele lor toate zdrențe abia se mai țineau pe trupurile lor.

Abia trecură câteva clipe și dintre copacii pădurii ieși un bărbat, care fugia cu sabia scoasă după femei, strigând în limbă ungurească după ele:

— Megállj!... Ne fuss!

Când femeile îl văzură înapoia lor, le cuprinse o groază de tot mare, și cu brațele întinse către Niculae începură a-i cere ajutorul.

Niculae, văzând că bărbatul ce alungă pe femei, era îmbrăcat turcește, strigă către el în limba lui:

— Ce treabă ai, muzulmane, cu aceste femei?

— Dacă ești muzulman, ajută-mi să le prind, iar dacă ești câne de ghiaur, nu cuteză a-mi sta în cale că trec prin tine cu iataganul meu!

Și se repezi de nou după femei.

— Stai! — strigă Niculae.

Turcul se opri.

Un moment el stătù pe cumpănă, ca și când ar dubită că Niculae cu adevărat a cutezat să-l oprească.

— Ți-ai urit zilele, câne de popă or ce ești, de îndrăznești a te prinde cu Jussuf ben Achmed?! — urlă Turcul.

Lunga lui barbă tremură de agitație și ochii lui erau necați în sânge.

Iar Niculae la aceasta înzultă îi respunse liniștit, inse destul de hotărît, ca Turcul să poată pricepe că nu poartă frica lui.

— Femeilor aceste dă le pace, dacă vrei să n'ai de a face cu mine!

Jussuf, stăpânit de o furie oarbă, își invărti de câteva ori de-așupra capului seu iataganul cel lat, apoi dete năvală către Niculae să-l străpungă.

— Am să spâl cu sângele teu spurcat insulta aceasta! — răcnî el cu gura toată spume.

Stan își ridică securea și grăbi în ajutorul lui Niculae...

Înainte inse de a ajunge la locul unde stătea Niculae, ciobanul cu uimire văzu că în dreapta călugărului scilipește o sabie ascuțită.

— Dă-te în laturi, Stane! — strigă Niculae. Cu păgânul acesta voi isprăvi eu și singur.

Iataganul lui Jussuf se încrucișă de câteva ori

cu sabia lui Niculae. În ciocnirea vehementă, oțelul scăpără schintei.

— Vei muri, ghiaur blăstămat! — urlă Jussuf, vrăjind spăimântător cu iataganul.

— Vom vedea! — respunse liniștit Niculae.

Orbit de furie și de pofta sălbatică de a vedea vărsat cât de îngrabă sângele contrarului seu, Jussuf nu observă cât de destoinic luptător era Niculae. Nereușirea celor mai istețe apucături potență până la estrem mânia Turcului, care în zorul seu agitat făcea greșeli după greșeli.

În urmă, rușinat de neputința sa, Jussuf se aruncă cu un atac desperat pe contrar... Dar nici acesta nu reuși; sabia lui Niculae prinse lovitura de moarte. Cu un răcnet cumplit, Turcul se aruncă a doua oară pe Niculae, un paș greșit inse îl culcă la pământ.

— Scoală, muzulmane! — strigă Niculae. — N'am nevoie să trag folos din neputința ta! Am să te biruiesc în luptă dreaptă!

Jussuf într'o clipă sări iară în tălpi.

Generositatea lui Niculae inse, în loc să-l mulcomească, îl scoase cu desevărsire din sărite.

— Ghiaur afurisit! — urlă el. — Vei plăți cu capul aceasta prostie, că n'ai folosit clipa în care-ți fusesem în mâni!

Și năvăli de nou pe Niculae.

Lupta renoită inse a fost de tot scurtă.

Sabia lui Niculae deodată trecù prin peptul Turcului, care căzù la pământ și se stârși între oribile sbuciumări.

Scăpate de goana lui Jussuf, nenorocitele femei nu ațiau cuvinte să mulțumească mântuitorului lor.

Niculae văzând zăpăceala lor, le veni în ajutor cu întrebarea:

— Ce a avut cu voi acest păgân fără suflet?

— De doue zile e tot în călcăele noastre. Nici nu ți-am putea spune câte suferințe a adus pe noi acest om mizerabil. În cap de noapte ne-a atăcat cu o mulțime de tâlhari înarmați, cari, sub pretext că ne pedepsește pentru că fratele meu servise până la ultimul moment cu credință lui Mihaiu-Vodă, ne-au prefăcut în tăciuni și cenușe toată averea, au ucis o mulțime de oameni nevinovați. Iar conducătorul acestor bandiți, Turcul acesta, care și-a luat resplata și zace acum aici în sângele seu, după ce a ucis cu mâna sa proprie un june, care își rădicase arma să ne apere, a poruncit oamenilor sei să ne ia prizonere. Nerușinatul mai avuse încă și după aceste infamii, obraz să me mângăie cu o înzultă nouă, zicând că în haremul seu voi fi stimată ca o principesă. Într'o noapte, când păzitorii noștri dormiau, am deslegat doi cai și urcându-ne pe ei, am reușit a părăsi neobservate tabera acestor bandiți. Dimineața inse, când credeam că eram scăpate deja, observai înapoia noastră un nor greu de praf, din care peste câteva minute se desfășură o ceată de călăreți, care pornise în goana noastră. La moment am părăsit drumul și coborând de pe cai, am intrat în pădure. Aceasta ne-a fost scăparea. Perzekutorii ne-au perdut din vedere, afară de acesta, care era conducătorul lor, și care ne-a urmărit prin toate ripele, până când sabia dtale ne-a mântuit în sfârșit de el.

— Îmi pare bine că v'am putut fi de ajutor — zise Niculae. — După exterior aș zice că sunteți fete de nobil.

— Da, suntem din neam de nobil. Suntem numai singure în lume, după ce acest bandit de Jussuf ucise pe toți câți ne erau mai de aproape. Aș mai avea încă un frate, dar nici despre acesta nu știu nimic, mai trăește el încă sau că a perit în lupta dela Mirislău.

— E dureros a fi singur — oftă cu compătimire Nicolae. — Dar mai este încă nădejde, într'o zi fratele teu poate să revie. A avut el vre un rang în armată?

— Servia în garda lui Mihai-Vodă. Numele lui e Mateiu Lupul... Aceasta e nevasta lui...

Înainte de a se făcî întuneric, toate simțurile lui își sistară funcțiunea pe câteva momente. Dar încet cu încetul își reveni în ori, încă nu eră sigur că ceea ce stătea înaintea lui e fiica dușmanului seu.

— În tinerețele mele cunoscusem mai mulți Lupulești; din care viță se trage Mateiu?

— Pe tata îl chemă Daniil Lupul.

Nu mai încăpea acum nici o indoială.

Când sufletul lui Nicolae se sbuciumă de mistuitorul dor de răzbunare, soartea fatală acum pentru a doua oară îl puse la cea mai grea ispită. Sufletul lui de ani de zile așteptă acel moment, să se vadă în față cu Daniil Lupul sau cu vre un urmaș de al lui, și acum, când clipa e aci, brațul lui a doua oară tremură să ridice o viață de om, pe care el o salvase.

A cui jucărie ajunse el a fi?

Destinul orb, sau degetul înțelept al providenței se amestecă în afacerile lui și-i smulge din mâni arma răzbnării, pe care atâția ani o ascuțise, ca în momentul deciziv să taie adânc?...

O luptă crâncenă se începuse în sufletul lui Nicolae. Iubirea de om se svârcolia cu dorul de răzbunare...

După câteva momente, degetele lui înlestate pe mănunchiul sabiei, care aburia încă de sângele lui Jussuf, se muieră, sabia căzî la pământ zângăbind. Și Nicolae, fără de a zice vre un cuvânt, își întoarse spatele către Melinda și se puse la fugă.

Sărmanul om fugia de frica patimei sale!

Iubirea lui de oameni i-a fost mai mare, decât dorul de răzbunare.

Inima lui s'ar fi prefăcut într'un nou izvor de chinuri, dacă brațul lui ar fi stins o viață nevinovată.

XII

Întâlnirea.

Câtă vreme Nicolae a fost de față, lui Stan i-a fost rușine să mai amintească de fata pădurii.

Acum înse, când el remase numai cu Melinda și Dochita, nu se putî conțeni să nu le întrebe:

— Ziceți că toată noaptea ați petrecut-o în pădurea asta. N'ați văzut ceva înspăimântător?... O dihanie cu chip de om, care înse toată e învăluită în păr? ... Pe fata pădurii?...

— N'am văzut pe nime — răspuse Melinda.

Numai niște câni erau să ne sfărțice bucăți. Nu ți-aș putea spune pe ce vreme am izbutit să ieșim la marginea pădurii, unde, la depărtare de câteva sute de pași, văzurăm scăpărând o zare de foc. — Aici trebuie să fie oameni, — cugetam și pornirăm cu nădejde către focul ce tremură din depărtare, chemător, către noi. Eră să o pățim... Abia ne depărtarăm de o svârlită două de pădure și, în tăcerea nopții, se ridică un lătrat de câne. Câteva clipe și furem încunjurate de toate laturile de guri rânjite de câni, cari se aruncau ca lupii să-și înfigă colții ascuțiți în noi. Dela foc se auziau chiote, fluerături și asmuțări neîntrerupte ca și când o sută de lupi ar fi intrat într'o turmă de oi... Numai Dumnezeu ne știe, cum am putut scăpa iară în pădure... Azi dimineață apoi o nouă groază ne așteptă. Cum pribegiam fără țintă printre copaci,

Dr. Ion Sîrbu

care a obținut premiul mare al Academiei Române.

numai ne pomenim în spatele noastre cu Turcul acesta, care acum de-a bună seamă punea mâna pe noi, dacă nu ne-ar fi mântuit părintele acesta necunoscut. Dar cine e acest om curios, care, după ce ne mântuise viața, ne lasă aici fără nici un cuvânt, și fără de a ne da timp să-i putem mulțumim?

— E un călugăr evlavios cu numele Saschi — răspuse Stan — care pe unde umblă, numai tot fapte bune sevărește. El nu vrea să primească nici o resplată pentru binefacerile sale și de obicei se face nevăzut, când cei ajutorați de el veniau să-i

mulțumească. Azi el avuse pricină îndoită să ve pă-răsească, îndată ce i-ați spus că porecla voastră e Lupul.

În privirea mirată a junelor femei ce cădea întrebătoare pe Stan, se amestecă curiozitatea nerăbdurie cu temerea că sub aceste cuvinte ale ciobanului e ascuns vre un secret ce va aduce cu sine suferințe noue.

— Călugărul Saschi v'a mai făcut încă un bine mare, pe lângă aceea că v'a mântuit viața — continuă ciobanul. — Trebuie să fie plăcut acest om înaintea lui Dumnezeu, căci or pe unde se abate, calea lui e sădită cu binefaceri... Cu câteva ciasuri mai nainte de ce ve scăpase de goana Turcului, el venise la mine și me rugă să întreb după sora și nevasta unui oștean cu numele Mateiu Lupul...

— Noi suntem acele — exclamă Melinda.

— Știu, căci am auzit când ai spus călugărului că ești fiica lui Daniil Lupul și că ai avut un frate cu numele Mateiu, care perise la Mirislău. Bucură-te soră norocoasă și fii veselă, nevestă fericită, căci Mateiu Lupul trăește încă!

În năcazul prezentului, aceasta veste îmbucurătoare fu ca o lumină orbitoare ce se aprinde deodată pe neașteptate în întuneric. Melinda și Dochia deodată uitară că ele sunt doue femei alungate în lume, că în mizeria lor de plâns n'au nici unde a-și aplecă capetele ostenite spre odihnă. În bucuria lor nemărginită li se părea ca și când o putere supraomenească ar fi sevârșit pentru ele o minune și ar fi readus la viață pe acela, pe care ele într'atătea nopți nedormite l-au plâns ca mort.

— Unde e el?... Du-ne la el! — se rugară ele deodată, ca și când s'ar fi sfătuit mai nainte ce întrebări să adreseze ciobanului.

— Nu e departe de aici — respuse Stan. — Fiți numai cu răbdare, în timp de un ceas îl veți vedea. Până atunci inse mulțumiți lui Dumnezeu că l-a ținut în viață. Eu l-am văzut în săptămâna cea dintiu pe Mateiu, când călugărul Saschi îl aduse cu sine dela Mirislău. El zăcea ca mort pe patul călugărului, nemîșcat, cu ochii închiși, cu obrazii periți și galbini; numai pânza, sicriul și luminările aprinse lipsiau ca să crezi că stai lângă mort. Și acuma așa zic, că s'a întâmplat minune și că numai rugăciunile părintelui Saschi au ținut în el sufletul. Părintele Saschi mi-a spus azi că Mateiu peste o săptămână doue va fi deplin sănătos, până atunci inse el mai are nevoie de îngrijire. Dumnezeu v'a adus chiar în cel mai potrivit ceas.

Stan, intrând după aceste în stână, își luă gluga și toiagul ciobănesc, apoi zise:

— Veniți după mine, am să ve duc la locuința părintelui Saschi.

Și porni înainte la deal.

Dochia și Melinda inse, în loc să urmeze chemării ciobanului, remaseră nemîșcate, cu privirea ațintită pe un punct negru, care desfășurându-se tot mai lămurit din depărtarea fumurie, părea că e în mișcare. Încet cu încetul acest punct luă formă tot mai hotărâtă, până când în sfârșit nu mai eră nici o îndoială că pe drumul ce șerpuiă la poala dealului ca o pânză întinsă la infinit, se apropiă un călăreț.

(Va urmă.)

Tit Chitul.

Mihaiu Viteazul.*

Sus, sus, sus, la Turda 'n sus,
Mihaiu cu oastea s'a dus,
Mihaiu vodă cel vestit,
Steaua dela răsărit,
Luceafăr înaurit,
Și s'o dus la vitejit,
La dușmani de biruit;
Toată lumea 'ngăduia,
Toată lumea se 'nvoia,
Numa scumpă mamă-sa,
Ea din graiu așa grăia:
„Vezi, vezi, vezi, Mihaie vezi,
La nime să nu te 'ncrezi,
Vezi, vezi, vezi, Mihaie bine
Și nu te 'ncrede la nime.”
Și cum astea le zicea,
În brațe îl cuprindea,
Și în gură-l sărută,
Că doamne tare-l iubiă.
Frunză verde de bujor,
Dar Mihai frumos ficior,
Mâna d'albă-i sărută
Și din gură-i cuvântă:
„Remăi maică sănătoasă,
La 'ntors să te văd voioasă,
Dzeu să-ți deie bine,
De n'ai bucurie 'n mine,
Și să-ți deie sănătate,
Dacă de min' n'avui parte,
Și să-ți deie fericire,
De n'ai avut liniștire,
Și să-ți deie voie bună,
Dacă n'ai avut odihnă.”
Și cum astea le zicea,
Mâna caldă îi stringea,
Și la bătaie pornia,
La bătaie la Turda,
Să se bată cu Vasta.
Și cum la Turda sosia,
Cătănășagu-ș tomnia,
Pe dobași cu dobele,
Trimbițași cu fiștile
Și bandași cu bânzile,
Tunari cu tunurile,
Că cu toții semn să deie,
Când dușmanii or sosî,
Ei bătaia or pornî.
Frunză verde de pe spine,
Da dușmanu nu mai vine,
Că e cald ca 'n sin de rai,
Și i frică de Mihaiu.
Dar nu trece-o zi ori doue,
Că pe Mihaiu îl omoară,
Nu-l omoară 'n vitejie,
Făr' cu mare mișelie.
Și nu trece nici un cias,
Toată țara-i în necaz;
Și nu trece-o săptămână,
Și toată țara suspină,
C'o murit vodă Mihaiu,
A românilor scump crai.
Și cum vestea se lăția,
Toată lumea îmi plângea,
Toată lumea îmi jeliă,
Ficiorii nu mai jucă,
Fetele nu mai cântă,
Făr' cosițe despletia,
Pe Mihaiu crai îl jeliă.

Culeasă de

Teodor A. Bogdan,
Învățător în Bistrița.

* Din colecțiunea: „212 Balade și legende pop. cu 18.003 versuri”, ce va fi espusă în expoziția Astei în Sibiu.

Evantaliul doamnei Windermere.

Piesă teatrală în 4 acte de Oscar Wilde.

(Urmare.)

Scena 2.

Aceiași. Parker, mai târziu prințesa Berwick și lady Agatha Carlisle. (Prințesa și lady Agatha vin; Parker iese.)

Prințesa. Dragă Margaretă, imi face nețer-murită bucurie că te pot vedea. Îți aduci a-minte de Agatha? — Bună ziua, lord Darlington! Pe dta nu te pot recomandă fetei mele, căci dta ești om reu.

Darlington. Nu crede, prințesă. Ca om reu, me procopsii cu totul. Închipuește-ți, sunt mulți cari susțin, că în întreaga viață n'au sevârșit nici o faptă rea. Asta mi-o spun numai pe după spate...

Prințesa. Nu-i om grozav? Agatha, ăsta-i lordul Darlington. Să nu-i crezi nici un cuvânt. — Nu poftesc tee, mulțumesc. (Sade pe divan.) Mai 'nainte am băut la doamna Marby. Și ce rea fusese tea! Neconsumabilă. Dar nu me miră, doar' o că-pătase dela ginere! — Agatha se bucură atât de mult de petrecerea de azi a dtale, Margaretă!

Lady Windermere. Oh, nu va fi petrecere azi, prințesă. Numai o serată dansantă în amintirea zilei de naștere. Va fi modestă și se va sfârși grabnic.

Darlington. Va fi foarte scurtă; se va sfârși de timpuriu, și este foarte restrinsă.

Prințesa. De sigur că trebuie să fie restrinsă. Aceasta se impune dela sine, mai cu seamă că este aranjată de dta, iubită Margaretă. — Casa dtale e una dintre acele locuri rare ale Londrei, unde pot să duc și pe Agatha cu mine și unde și de soțu-mi nu mi-e teamă... Zeu, nu știu ce va fi din societatea bună... În toate cercurile cinstite se furizează persoane obscure, chiar și în casa-mi. Domnii noștri prind mânie dacă nu invităm pe spriginiții lor. În contra acesteia ar trebui să se împotrivescă cineva...

Lady Windermere. Eu voi fi acea cineva, prințesă. În casa mea nu poate să intre nimeni, de-a cărui viață se lipește ceva scandal.

Darlington. O, nu o zice asta, lady Windermere. Doar' atunce nici mie nu mi se iartă a intra aici...

Prințesa. O, reflexia nu se refereste și la bărbați. Despre femei vorbirăm... Noi suntem femei cinstite — baremi unele din noi — și totuși suntem neglijate. *Bărbații noștri ne uită pe noi, dacă nu-i irităm adesea, ca astfel să le dovedim, că l'aceasta avem drept legal!*

Darlington. Nu-i așa că suntem în război cu „jeu de mariage”, prințesă? — ă propos, jocul a-cesta trecuse din modă — în mâinile femeii sunt azi toate cărțile de joc — și ea totuși pierde ultima lovitură.

Prințesa. Ultima lovitură. Înțelegi bărbatul, lord Darlington, prin „ultima lovitură”?

Darlington. Nici n'ar fi rea poreclă pentru bărbatul d'azi.

Prințesa. Iubite lord Darlington, ce stricat ești!

Lady Windermere. Lord Darlington e frivol.

Darlington. Oh, lady Windermere, cum putuși zice astfel de cuvinte?

Lady Windermere. De ce vorbești atât de ușor de viață?

Darlington. Căci viața o prețuiesc mulți mai tare de cât să pot vorbi serios de ea.

Prințesa. Care-i înțelesul vorbelor dtale? Te rog, lord Darlington, conziderând priceperea mea îngustă, să me lămurești.

Darlington. Nu, princesă, nu o fac. „A fi înțeles” în ziua de azi, este egal cu „a te procopsi”. Dumnezeu cu dta. Și acuma: adieu, lady Windermere. Mi-e permis să viu de seară? Îmi permiți?

Lady Windermere. Cum să nu! Dar nu ți-e iertat să vorbești bazaconii și nu ți-e permis să fii fățarnic.

Darlington (zimbeste.) Ah, dta incerci să-mi dai educație. Lucru foarte periculos, a educă pe cineva, lady Windermere. (Făcând reverențe, pleacă spre mijloc.

Scena 3.

Lady Windermere. Prințesa. Agatha.

Prințesa. Ce pierde-vară drăgălaș! Îl iubesc tare — dar imi pare bine că s'a dus deja. — Cât de drăguță esti azi; unde-ți croiesc hainele? Dar' acuma îți voi spune cât me împresoară... (sade lângă lady) Agatha, inger!

Agatha. Poftim, mamă. (se ridică.)

Prințesa. N'ai frunzări prin albumul acela... acolo?...

Agatha. Da, mamă. (Se așează la masa din partea stângă.)

Prințesa. Copil brav!... Iubește ilustratele din Șvițera. — Ce gust, nu-i așa? — În adevăr, Margaretă dragă, te compățimesc cu suflet cald.

Lady Windermere. De ce, prințesă?

Prințesa. Pentru acea hidoasă femeie... Se îmbracă cu gust fin, și asta e încă mai reu... Arată pilde urite. Augustus — cunoști pe fratele meu cu bun renume — vai, ce rușine aduse familiei. — Augustus e aprins claie de ființa aceea. În adevăr, lucrul scandalos; acea femeie în societate cinstită nu poate pași. Multe femei au trecut viforos, ea inse, după cum aud, are cel puțin o duzină de trecuturi... și pe toate le cunoaștem...

Lady Windermere. Dar despre cine vorbești, prințesă?

Prințesa. Despre Mrs. Erlyane.

Lady Windermere. Mrs. Erlyane... nici odată n'auzii acest nume, prințesă. Ce me interesează?...

Prințesa. Sărmanul meu copil — Agatha, sufletule!...

Agatha. Poftim, mamă?

Prințesa. Mergi pe balcon și te delectează în apusul soarelui.

Agatha. Da mamă. (Pe ușa din partea stângă, iese.)

Prințesa. Drăgălaș copil! Iubește pătimaș apusul soarelui; astfel destăinuindu-și nobleța sufletului, nu-i așa? — În sfârșit, nimica nu întrece natura, imi dai voie?

Lady Windermere ...Ei, prințesă, de ce e vorba? De ce ai amintit despre-aceia femeie?

Prințesa. Cum se poate? În adevăr nu știi? Crede-me, toți suntem neliniștiți. Chiar și ieri, la lady Jansen pomenise cineva că purtarea lui Windermere e cea mai impertinentă dintre a tuturor bărbaților Londrei...

Lady Windermere. Bărbatul meu? Ce-l interesează pe el astfel de femei?

Prințesa. Așa gândesc și eu, iubito. Asta-i! —

Și... mereu o cercetează, ore întregi rămâne la ea, — în vremuri, când acea femeie pe nimeni nu primește. Nu, fiind că ar cercetă-o femeii, iubito, ci că atâția cunoscuți renumiți are — mai cu seamă fratele meu, precum ziseseiu odată — și chiar d'aceasta nu e frumoasă purtarea lui Windermere. În persoana lui cinstirăm totdeauna prototipul unui soț adevărat, dar mi-e teamă, că păcatu-i e dovedit. Verișoarele mele, — cunoști familia Saville, nu-i așa — copilițe, de casă, nu frumoase, ci bune — totdeauna lucrează lângă geam — lucruri de mână, pentru cei obidiți, folositoare pentru aceasta epocă socialistică — ei, femeia aceea, ține în chirie, în fața lor, o casă, pe bulevardul Curzon* — în o stradă atât de cinstită... În adevăr, nu știu ce va fi din lume. — Ei bine, copilele îmi povestesc despre Windermere, că în toată săptămâna de patru cinci ori îl văzură intrând în acea casă. Copilele sunt discrete, dar despre observația lor povestesc tuturor. — Eu sunt convinsă că femeia aceea a stors bani dela cineva. Înainte de câteva luni vinise în liniște în Londra, și acuma locuiește în o casă minunată în Mayfair; după amezile le petrece căruțându-se în Hyde Park, ei da, — numai de-atuncea, de când cunoaște pe *sărmanul* nostru Windermere.

Lady Windermere. Oh, nu pot crede!

Prințesa. Și-ți spusei adevăr, drăguțo. — Într-oare Londra știe d'asta. Eu d'aceia vinisei, să vorbesc cu dta și să te sfătuiască a fugi cu bărbatul *imediat* în Homburg ori în Aachen, unde-și va avea distracția, și unde îl vei putea veghiă. Te asigur, iubito, că după căsătoria-mi adese simulai boale grele și fusei silită să beau ape minerale amare, numai ca să pot scoate pe soțu-mi dintre zidurile Londrei. El fuse foarte simțitor. — De sigur că nu cheltuise mari sume — e mult mai moral!

Lady Windermere (o interupe.) Prințesă, prințesă, asta-i imposibil. Abia de doi ani suntem căsătorii — copilul nostru e abia de șase luni!

Prințesa. Ah, acel drăguț, frumuseț copilaș? Cum se simțește mititelul? E băiat, ori fată? Sperez că e fată. — Dar îmi aduc bine aminte: e băiat! Îmi pare reu, dar — băeții sunt atât de răsfățați. Fiul meu e mare bicher. Nici n'ai crede, ce târziu s'abate acasă noaptea... Adaog, că abia de câteva luni vinise din Oxford — și zeu că nu știu ce învață tinerimea acolo!

Lady Windermere. Dar'... toți bărbații sunt păcătoși?

Prințesa. Toți, drăguțo, toți, fără de excepții. Bărbații îmbătrânesc, dar nu se îndreaptă!

Lady Windermere. Eu și Windermere legarăm căsătorie de-amor!...

Prințesa. Asta-i începutul. Pe mine me teroriză prințul cu injurături neconținute să-l ascult — și peste un an, fugise de nou după fuste de ori ce culoare, de ori ce croitură, și de ori ce țesetură. În săptămânile de miere, îl surprinseiu ochind spre camerieră, — fuse fată foarte sănătoasă și frumoasă. Îi dădui drumul imediat, fără să-i dau atestat: nu! Îmi aduc aminte deja: o trimisei la sora mea, — doar' sărmanul Sir George e atât de miop — crezând, că acolo nu va tulbură apă. Dar totuș tulbură puțină apă — sărmana fată ajunsese în poziție foarte gravă (se ridică.) și acuma, copila mea drăguță, me

duc, căci sunt invitată la masă. — Micul păcat al lui Windermere să nu te supere prea tare. Pleacă cu el în străini, și el se va întoarce iar la dta.

Lady Windermere. Se va întoarce?

Prințesa. Da, drăguțo: femeile rele ne fură bărbații, dar în sfârșit aceștia revin tot la noi, *trăiți* ce-i adevărat. Dar pentru o lume, să nu-i faci vre-un reproș; bărbații urăsc scenele împreunate cu la-crime!

Lady Windermere. Ai fost amabilă, prințesă, venind și spunându-mi toate aceste — dar eu nu pot crede, că bărbatul meu e necredincios.

Prințesa. Iubito, astfel fusei și eu odată! Și azi me convinsei că toți bărbații sunt monstri.

Lady Windermere (sună.)

Prințesa. Unicul lucru ce putem face e, ca monstrul să-l înfundăm cu mâncări bune, Un bucătar bun face minuni. Și bucătarul dtale, precum știu, e perfect. Dragă Margaretă, sperez că nu vei plânge?

Lady Windermere. Nu-ți fie teamă, prințesă, eu nu plâng nici odată!

Prințesa. Așă-i bine, drăguțo. Plânsul e refugiul femeilor urite, dar acelor frumoase le strică! — Agatha, inger!

Agatha (vine din stânga.) Poftim, mamă!

Prințesa. Vino, și-ți ia remas bun dela lady Windermere; mulțumește-i ospitalitatea — à propos, îți mulțumesc că ai trimis invitare tinerului mr. Hopper — acelu bogat australian, care făcuse așa furoare. Tatăl lui adună multă avere, fabricând conserve în cutie de tinichea — știu, sunt foarte gustoase lucruri, mi se 'mpare, acelea pe cari servitorii nu voiesc să le mănânce — dar tinerul e interesant. Mi se 'mpare că-l atrage spiritul Agathe. De sigur, am regretă mult să-l pierdem, căci după părerea-mi o mumă își iubește numai atunci fetele, dacă în tot saisonul mărită vre-o una din ele. Deci, iubito, de seară — vinim.

Parker (deschide ușa din stânga.)

Prințesa. Și primește sfatu-mi! Du-l din Londra pe sărmanul bărbat, îndată, asta-i unicul leac ce i-l poți face. Deci încă odată: Dumnezeu cu dta. Vino, Agatha. (Prințesa și lady Agatha iesse spre mijloc. — Parker închide ușa.)

(Va urmă.)

Ernil Isac.

Cugetări.

Sunt oameni cari, după părerea lumii, au funcționat 60 de ani și totuș n'au trăit nici doi ani.

Balzac.

*

Femeilor! Voi doriți a fi tare iubite și încă foarte mult, — până la moarte: așă dar fiți mame dulci copiilor vostri!

Jean Paul.

*

Inima mamei încă și atunci e adăpostul cel mai frumos și mai sigur al copilului seu, când părul i-e cărunț; și în ocolul pământului, pentru fiecare dintre noi astfel numai o mică inimă există. *Stifter*.

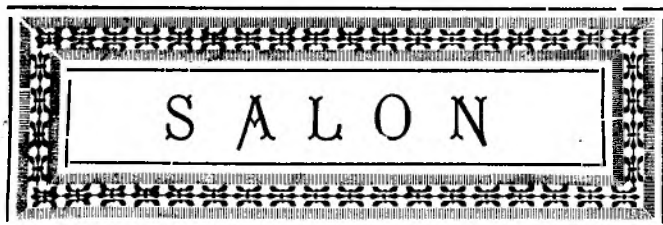
*

Erroare în prietenie: sunt păcate.

Balzac.

* Street (strit) drum larg.

Din doue saltare.

Ferice, la 18 iulie 190...

Dragă Florică !

Hârtia ta cea velină, trimisă acu-s trei săptămâni am primit-o cu drag, căci am aflat în ea multe lucruri frumoase și sfaturi folositoare. Me vei întreba înse, de ce nu ți-am scris mai de grabă, și vei duce poate firul gândirii până acolo, — că m'am recit doară față cu tine! — La ori ce m'aș putea decide, scumpa mea, numai la aceea nu! — Aș greși înaintea lui Dzeu, când aș desconsidera prietinia noastră din trecut și când aș pune pe foc stocul variu și drăgălaș al suvenirilor noastre, câștigat cu atâta scumpătate.

Să nu fac înse vorbă multă, ci să-mi justifice întârzierea. Precum știi, dragă, în săptămânile trecute s'a anunțat un concert împreunat cu dans, dat în orașelul G...

Zilele de vară, cu nădușeala lor, store multă râvnă din vinele oamenilor; poți gândi deci că vestea aceea a fost primită cu însuflețire și cu o doză de — nerăbdare. Ai noștri încă au luat act cu plăcere de acel dat lunar, și l-au urmărit cu atențiune.

Sosind ziua, scumpa mea, — ne-am dus și noi. Eu am mers în haina cea albă, ce ți-a plăcut și ție mult, când am fost la tine. Să fii văzut, Florică dragă, câtă lume s'a mai strins; gândiai că s'au spart bolțile cerului, și a curs cu ploaia acel furnicar de om...

Toți se bucurau, numai noi fetele simțiam în suflet, când senin, când brumă, după cum adevărat vedeam numărul impunător al dansatoarelor, și în măsura în care ne credeam în condiții mai favorabile una ca și alta. Așă-i bagseamă creat omul, să prindă nădejde și să piardă din ea; după cum se învârt spițele vremii. Omul în cazuri de aceste îl poți bine asemăna cu un — termometru; conform elimei — se ridică și el ori scade.

Știu dragă că te fac nervoasă cu poveștile mele, tu ai voi să auzi — cred, mi-am petrecut bine ori ba? La aceasta întrebare, dragă, nici odată nu mi-a fost așă greu să dau răspuns ca și acuma. Și oare de ce? Pentru că doară n'aș ști alege între „admirabil mi-am petrecut”, și între „escelent...“ Nu, scumpă. Nu știu, eu m'am schimbat, ori lumea din jurul meu a luat alt colorit; dar la petrecerea ce trecu, mi s'a închiegat tinerimea în cuvântul „enigmă”.

Eu dela petreceri am obiceiuit a plecă acasă aproape șchioapă de turele cele multe, în lumea trecută înse am sosit acasă neobosită, — aproape cum am plecat.

Închipue-ți dragă, toți tinerii — cu puțină excepțiune — se uitau la mine ca și la o sosită de pe alte tărâmurii, nu ca și la o cunoscută. Cauzele acestei răceli, nu le-aș fi știut, de nu-mi eră de față

la acea petrecere prietenul din copilărie: Tavi Garoafă, pe care-l cunoști — cred — și tu. El mi-a comunicat că dansatorii nu me iau la joc pentru că — nu vorbesc de fel românește, ci îi molestez cu o limbă străină. Tot Tavi mi-a spus și aceea că tinerimea ar fi zis, ce caut la petreceri românești, dacă nu-mi place limba lor. Auzi, scumpă, ce învinuiri! Când mi le-a spus acestea, imi venia să plâng, dar imi eră greu de alții.

Că eu sunt o româncă adevărată, dragă, așă cred e superfluu să-ți spun, me cunoști tu cine sunt și cum sunt. Tu ai fost în casa noastră nu odată, și te-ai convins că mie-mi place tot ce-i românesc, ștergare și alte lucruri am bătute în trei colori. A vorbi românește încă imi place, dar nu știu ce pacooste e pe mine, că câteodată tot vorbă străină imi curge din gură. Dacă n'aș fi eu româncă verde, atunci nu mi-aș fi făcut chiar și costum național, care l-am și îmbrăcat la câteva petreceri. Necăjită am sosit zeu, scumpă, dela petrecere; imi vine să nu mai merg nici odată...

Cum te mai afli? Vorbește odată cu „Lulu” teu, hotăriți-ve și ne cercetați.

Te sărută a ta prietină:

Livia.

Covrag la 28 iulie 190...

Scumpă Livio!

Din tăcerea ta, dragă, am mirosit cumva, că ți s'a întâmplat ceva.

La aceea ca să me dai uitării, nu m'am gândit, căci eu mult mai bine te cunosc, decât să presupun despre tine așă ceva. Și dacă totuș — Doamne fereste — te-ai arătă rece, nu m'aș supără pe tine, căci eu bagseamă măritându-me, m'am despărțit cumva de ceata fetelor, cu toate că atâta mângăiere am, când me văd în mijlocul vostru, unde imi reamintesc clipele dulci ce-am gustat împreună.

Cazul întâmplat cu tine la 12 iulie, imi pare și mie cam straniu. La toate me gândiam, numai la aceea ca tu să nu-ți petreci, — de loc nu.

Tinerimea se topia de bucurie când intram noi în sala de dans; îți aduci aminte, dragă, cât de surprinzător ne-a primit la balul din iarnă, când ni s'or încălțat la amândouă firele... — Frumoase zile or fost acele! Acuma înse, precum văd, s'a făcut tinerimea cu forfoiu. Alegerile aceste de deputați naționali, au desghiețat — așă se vede — sufletul tuturor. Acuș vor cere dela noi să ne vadă cu părul vâpsit roșu-galbăn-vânăt. Se schimbă zeu, scumpă, vremea, și nici nu me mir, destul a fost și cu îndulgența...

Dacă te oprești bine, Livio, la cazul teu, și la altele asemenea lui, și-ți faci bine socoteală cu ele, afli că-s — juste. Știu, scumpă, că dacă nu altcum, dar prin o coborire de sprinceană vei da semn de displăcere, pentru vorbele astea ale mele și vei adauge „așă vorbești tu acuma dacă te-ai măritat”, — dar să-me ierți, dragă, aci trebuie să-mi dai dreptate; damele noastre merg prea departe.

Să-ți povestesc un caz. Călătoresc odată spre S..., la o gară ne sosesc doue dame, despre cari știeam că-s române. Și gândești că vorbiau în limba lor? Nu, de unde? doar n'or spune ele lumii că-s de-un neam cu Iancu și cu Horea.

Să-ți mai spun un caz. Eram cu o tușică a mea la băi. Ne așezăm la o masă lângă o femeie română, ce avea în jur de sine doi trandafiri de fete. Tușica le cunoștea. Me fac, dragă, toată fonograf să aud ce limbă vorbesc și aud că nu li-e dragă limba lor. Știi ce gând mi-a venit atunci în minte, — o tu dulce Sion! scoală-te din morminți, cutrieră hotarele românești să vezi câte fire de „mult e dulce“ au răsărit dela clipa morții tale; ne-ai lăsat un cântec, ia-l dela noi, căci nu-l pricepem; coboară-te în groapă și-i spune și lui Văcărescu să vie să ieie „moștenirea“!

Te vei miră, dragă Livio, de scrisoarea asta a mea, dar n'ai de ce, căci în chestiunea aceasta nu-mai vederi de felul ăstora — cred — că sunt corecte. E și curios! Eu pe tine te-am știut „creangă verde“ și tu ai îndrăgit „răchita“.

Eu, scumpă, am multe lucruri, și n'am obicei-nuit a scrie epistoale lungi, dar acuma lasă-me să-ți umplu câteva hârtii. Nu voi face pe avocatul să-ți dovedesc de-i meritată ori nu procedura ce-ai îndurat, ci îți comunic vederile mele referitor la acest punct și la altele asemenea lui.

Geniul neamului românesc se razămă pe umerii femeii române. Ea în tot locul și 'n tot timpul are să fie conștie de acest gând, care nu este o esagerare a iubirii de neam, ci e o datorie, din calea căreia nu-i iertat să se ascundă nime. A împodobi păreții cu tablouri, pe care e prins vr'un colț din vitejiile neamului seu, a vrăstă căminul cu cele trei colori, a ținea la casă un costum românesc, cusut cu fire de aur — și a-l îmbracă pe acesta din când în când, nu inseamnă nimic, dacă odrazla ce-l îmbracă ciripește vecinic în tonalități, ce nu se potrivește cu acel veșmânt.

Iartă-me, scumpa mea, că în loc de mângăiere, presar sămânțe de aceste pe sufletul teu „necăjit“ — cum zici tu, dar nu te supără, ci te bucură că a încolțit în tinerime simburul conștiinței naționale. Eram să-mi incheiu scrisoarea, dar amăritul ăsta de condeiuu nu mai tace.

Ca să-ți arat, scumpă, cât e de subțiră umbra iubirii de lege și neam la fetele noastre, mai ascultă o întâmplare.

La o rudenie la sate, am făcut cunoștință cu o drăguță de fată, căreia apoi i-am făcut o vizită. Așezându-me în salonașul lor, pe o măsuță zăresc odată o carte frumoasă ca spuma. Iau cartea, o deschid și ce aflu? Româneuța noastră avea o carte de rugăciuni *calvină*. Am întrebat-o cum a ajuns la acea carte, și mi-a răspuns că intrând la un librar să-și cumpere o carte de rugăciuni, n'a aflat nici una așa atrăgător legată ca și aceea. Comentariu la acest caz, scumpă, așa cred, nu ceri.

Acuma mi s'a ostenit condeiu, dragă, împreună cu ceea ce îl poartă. Iartă-me că am fost așa rea în scrisoarea asta, dar ne împăcăm noi, când sosesc la voi. Mai serie-mi noutăți.

Te sărută cu drag

Florica.

Tășad, iulie 1905.

Petru Popa.

Amorul face mult, banii fac totul.
(Proverb Englez.)

Societatea pentru fond de teatru român

Își va ținea adunarea sa generală în Sibiu, în sala festivă a Muzeului Asociațiunii, în zilele de luni 8/21 și marți în 9/22 august 1905, în șirul festivităților Asociațiunii.

Invităm la aceasta adunare generală pe toți membrii fondatori, ordinari și ajutători ai Societății, precum și pe toți binevoitorii ei și spriginitorii culturii românești.

Brașov, din ședința comitetului Societății pentru fond de teatru român, ținută la 1 iulie 1905.

Iosif Vulean m. p.,
președinte.

Dr. Iosif Blaga m. p.,
secretar.

Programa :

I. Ziua primă :

Luni în 8/21 august 1905.

1. Deschiderea adunării generale, la 10 ore a. m.
2. Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării.
3. Raportul general al comitetului Societății asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă.
4. Alegerea unei comisiuni de 5 membri, pentru cenzurarea raportului general al comitetului.
5. Raportul cassierului despre starea cassei și peste tot despre averea Societății.
6. Alegerea unei comisiuni de 5 membri pentru cenzurarea raportului cassierului.
7. Alegerea unei comisiuni de 5 membri, cari în înțelesul §-lui 5 din statutele Societății, vor înscrie membri fondatori, ordinari și ajutători pentru Societate.
8. Cetirea disertațiilor corespunzătoare scopului Societății, înștiințate președintelui înainte de adunare.
9. Inchiderea ședinței.

II. Ziua a doua :

Marți în 9/22 august.

1. Deschiderea ședinței.
2. Cetirea procesului verbal al ședinței prime și verificarea lui.
3. Raportul comisiunii pentru câștigarea de membri noi.
4. Raportul comisiunii însărcinate cu cenzurarea raportului cassierului și aerei Societății.
6. Determinarea locului unde se va ținea adunarea generală pentru an. 1906.
7. Alegerea unei comisiuni de 3 membri pentru verificarea procesului verbal din ședința a II-a.
8. Inchiderea adunării.

Dr. Ion Sîrbu.

— Portretul în nr. acesta. —

Academia Română, în sesiunea sa generală din primăvara trecută, a acordat marele premiu Năsturel-Herescu de 12.000 lei, precum anunțaserăm, dlui dr. Ion Sîrbu, pentru volumul prim al lucrării sale despre Mihaii Viteazul.

Aceasta înaltă distincțiune a atras atențiunea generală asupra autorului, căci premiul mare pân' acuma nu s'a dat decât marilor bărbați de litere: Alecsandri, Odobescu și Coșbuc.

Credem dar a face fo plăcere cetitorilor nostri, dând informațiuni despre scriitorul care de astădată l-a obținut.

Di dr. *Ion Sirbu* este grănicer bănățan din Severin, născut la 1865 în satul Rudaria, unde părintele seu e preot.

Trei ani a umblat la școala primară de acolo, alți trei ani la școala superioară românească din Bozovici, tocmăi înființată de generalul Doda, din fonduri grănițerești.

Liceul l-a făcut în Caransebeș, Debrețin, Pojun și Brașov la Români, de unde are și examenul de maturitate, (bacalaureatul.)

La universitate a fost trei semestre în Jena și restul la Viena, unde a mai stat și după terminarea cursului și s'a mai dus adese ori, pe câte o lună două, pentru cercetări istorice, în timpul lung cât a petrecut acasă tot cu studii din specialitatea sa. Dela Viena are și doctoratul în filozofie, ramura istoriei, din anul 1899.

Atunci a apărut și prima sa carte „Mateiu Vodă Băsărabas auswärtige Beziehungen“. (Zur Geschichte des europäischen Orients.) Leipzig, 356 p.

A doua avea să iese la lumină numai peste cinci ani: e primul volum din „Istoria lui Mihaiu-Vodă Viteazul. I. Răzmirițele și politica lui de afară, 1593—1598“. Din aceasta serie va mai scoate probabil două volume, căci unul ar eși prea mare. Cel din urmă va trebui să cuprindă istoria internă.

Funcții publice a ocupat din octombrie 1901 până 'n ianuarie 1904, doi ani și patru luni. Anul prim a fost profesor la seminarul central, iar al doile și restul la școala comercială gr. I din București. Din maiu 1902 până la sfârșitul lui 1903 a fost și prim custode la biblioteca numită „fundațiunea universitară Carol I.“

Acasă în patria sa natală, de 9 ani e deputat la congresul național bisericesc din Sibiiu. Odată a fost și deputat sinodal în Caransebeș.

Actualminte petrece în satul seu natal, de unde pe iarnă are să se 'ntoarcă la București, spre a-și continuă lucrarea premiată.

LITERATURĂ.

Anuarul Societății pentru fond de teatru român.

A apărut la Brașov: Anuarul VIII al Societății pentru fond de teatru român pe anul 1903—1904, cuprinzând actele privitoare la activitatea Societății din anul trecut. Intiu se arată conducerea societății: Președinte de onoare pe viață dr. Alesandru Mocsonyi; comitetul Iosif Vulcan președinte, Virgil Onițiu vice-președinte, dr. Nicolae Vecerdea cassar, dr. Iosif Blaga secretar, George Dima, Vasilie Goldiș și dr. George Dobrin membri în comitet. Bărbați de încredere: dr. Petru Barbu Caransebeș, dr. Alesandru Borgia Abrud, dr. Miron Cristea Sibiiu, dr. Ilie Daian Cluj, dr. Aurel Lazar Oradea-mare, Dumitru Lăpădat Săliște, Sergiu Median S. Sebes, dr. Aurel Novac Biserica-albă, Augustin Nicoara Deva, dr. Pavel Oprișa Brad, Gavril Precup Blaj, Virgil Șotropa Năseud, dr. Octavian Vas Făgăraș, Romul Verzea Satulung. Urmează partea literară: discursul de deschidere al președintelui Iosif Vulcan

ținut la adunarea generală din Brad, panegiricul pronunțat tot acolo de Iosif Vulcan despre dr. Iosif Hodoș, lecturele ținute la acea adunare și anume: E. Hodoș, Câteva amintiri dela școalele din Brad; dr. Pavel Oprișa, Gimnaziul din Brad și teatrul român; dr. Iosif Blaga, despre gust. Premiul Societății din 1903/4 cu recensiuni de dnii Chendi, Ștefan Iosif, Iosif Vulcan și Vasile Goldiș. Dr. Iosif Blaga publică o amănunțită dare de seamă despre mișcarea teatrală la noi în 1904, la care revenim mai la vale în rubrica „teatru“. Raportul asupra jubileului „Familiei“ și biografia repositului membru Atanasiu Cimponeriu, cu portretul seu. Partea relativă la administrație ne ofere actele prezentate la adunarea din Brad. Apoi urmează festivitățile dela adunarea generală din Brad, cu toate discursurile ținute. Voci de presă. Membrii Societății: fundatori în viață 75, morți 34; membrii ordinari pe viață 79, morți 26. Ca adaus se publică consemnarea alfabetică a comunelor în cari s'au aranjat reprezentațiuni teatrale în anul 1904. Întregul Anuar ofere o lectură interesantă și atrage recunoștință față de munca și zelul dlui dr. Iosif Blaga, secretarul comitetului, care l-a întocmit atât de escelent. Prețul 2 coroane. De vânzare la dl dr. Iosif Blaga în Brașov.

Studii filologice în Banat. „Drapelul“ primește informațiunea că tinerul filolog român dl Aurel Candrea, însărcinat de ministerul cultelor și instrucțiunii publice din regatul României să compună și să editeze o lucrare mai amănunțită asupra dialectului bănățenesc, încă în vara anului trecut a făcut mai multe excursiuni de studii în deosebi în jurul Lugojului și al Făgetului, culegând diferite date și material privitor la graiul bănățenesc. Anul acesta dl Candrea petrece la Băile Erculeane, de unde face excursiuni de studii prin părțile acelea. Este de dorit ca tinerul învățat să fie pretotindeni bine primit și clasa inteligentă să-i dea sprijin.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Inaugurarea scenei din Muzeul român la Sibiiu se va face în seara a doua a adunării Societății pentru fond de teatru român, adică în seara de 9/22 august. Programa va fi următoarea: „Prolog“ de Iosif Vulcan, pentru care dl Aug. Bena, stipendistul konzistoriului din Sibiiu la Academia de muzică din Berlin, a scris un imn, pe care-l cântă corul bănățenesc intrând pe scenă. Călușerul va fi jucat de diletanții dela opera „Moș Ciocărlan“. Apoi se va reprezenta drama „Năpasta“ de Caragiale. La a doua reprezentație teatrală, în 12/25 august „Fântâna Blanduziei“ de Alecsandri singură.

Mișcarea teatrală la noi în 1904. Dl dr. Iosif Blaga, secretarul comitetului Societății pentru fond de teatru român, publică în Anuarul de pe anul trecut al Societății un raport amănunțit despre mișcarea teatrală la noi în 1904. În anul acela s'au dat reprezentațiuni teatrale în 186 locuri, jucându-se de multe ori și câte două piese în o seară, cu totul 124 piese și monoloage, cu 9 mai multe decât în anul precedent. Mai de multe ori (de 12 ori) s'a jucat „Ruga dela Chiseteu“ comedie populară într'un act de Iosif Vulcan; de 11 ori „Arvinte și Pepelea“ comedie într'un act de V. Alecsandri, de 10 ori „Herșcu Boccegiul“ monolog comic tot de Alecsandri. Curentul

pornit între reuniunile de cântări: de a da reprezentări teatrale, se manifestă tot mai frumos. În deosebi Banatul, ținutul cu reuniunile multe de cântări, la orașe ca și la sate, se distinge în privința aceasta.

Serată declamatorică-teatrală în Brad. Tinerimea studioasă română din Brad și împrejurime a aranjat în duminică trecută, 6 august, o serată declamatorică-teatrală în „Otelul Central“ din Brad. Program: 1. „Ucigașul fără voie“ de Gr. Alexandrescu, declamată de dl Ștefan A. Albu. 2. „Jidanii și hoții“ anecdotă de Th. Speranță, predată de dl Iuliu Giurgiu. 3. „Unde dai și unde creapă“ comedie în 2 acte de Alexandru Cosmar, localisată de Iuliu Popescu. 4. „Herșeu Boccegiul“ canțonetă comică de V. Alecsandri, predată de dl Aurel Rimbaș.

C E E N O U ?

Hymen. Dl dr. *Constantin Missits*, avocat în Lipova și dsoara *Valeria Braniste* s-au serbat cununia în 5 august n. în biserica Sf. Nicolae din Brașov. Nun a fost dl George Szerb, deputat în camera ungară, unchiul mirelui. — Dl dr. *Emil Hașegan*, notar la judecătoria din Hida, s'a cununat la 30 iulie cu dsoara *Letiția Farkaș* în Bădăcin. — Dl *Nicolae I. Mircea*, originar din Cața, Transilvania, s'a căsătorit cu dsoara *Marioara I. Popescu* în Sinaia. — Dl *Octavian Bude* din Zernești și dsoara *Marioara Maxim* se vor cunună la 13 august în biserica gr. or. din Avrig. — Dl *Ioan M. Betecui* și dsoara *Amalia Șimon* se vor cunună la 13 august n. în Sângeorgiul-de-Câmpie. — Dl *Iustin Monția*, ales preot în comuna Șicula, s'a logodit cu dsoara *Georgina Pap* din Pocioveliste, Bihor. — Dl *Vasile Popa* învățător gr. or. din Porcurea și dsoara *Elena Pașculeț* din Zlagna s'au logodit. — Dl *Nicolae Drincu* învățător și dsoara *Elena Lucaoiu* s'au cununat la 6 august n. — Dl dr. *George David* și dsoara *Marioara Nicola* se cunună astăzi sâmbătă în 12 august n. în biserica gr. cat. din Abrud. — Dl *Pompeiu Baciu* și dsoara *Maria Horeth* s'au fi-danțat în Șieul-mare.

Programa serbărilor din Sibiu. Sâmbătă la 6/19 august 1905. Prima ședință a adunării generale a Asociațiunii. Inaugurarea expozițiunii în sala festivă a Muzeului. Banchet. Serată etnografică în sala festivă a Muzeului. (Prezentarea costumelor, danțurilor și melodiilor românești.) La toate serbările ce se vor aranja în această zi, vor avea intrare esluziv numai membri Asociațiunii și persoanele oficiale, invitate anume în inaugurarea Muzeului. Pentru publicul extern serbările se vor inaugura abia mâne-zi: — *Duminică, la 7/20 august 1905.* Deschiderea expozițiunii pentru publicul vizitator. A doua ședință a adunării generale a Asociațiunii. Ședința festivă a secțiunilor științifice-literare ale Asociațiunii. Opereta „Moș-Ciocârlan de Tudor cav. de Flondor, reprezentată de Reuniunea română de muzică din Sibiu în teatrul orașenesc. — *Luni, la 8/21 august 1905.* Prima ședință a adunării generale a „Societății pentru fond de teatru român.“ A doua reprezentatiune a operetei „Moș Ciocârlan“. — *Marți, la 9/22 august 1905.* A doua ședință a

adunării generale a Societății pentru fond de teatru român. Inaugurarea scenei din sala festivă a Muzeului prin o reprezentatiune teatrală a unei Societăți de diletanți români din Sibiu. — *Mercuri, la 10/23 august 1905.* Conferența directorilor băncilor române din Ungaria. Concert cu concursul societății de muzică „Carmen“. — *Joi, la 11/24 august 1905.* Conferențe publice în sala Muzeului. Repetiția seratei etnografice. — *Vineri la 12/25 august 1905.* Conferențe publice în sala muzeului. Reprezentațiunea teatrală a societății de diletanți din Sibiu. — *Sâmbătă, la 13/26 august 1905.* Conferențe publice în sala Muzeului. Concertul Reuniunii române de muzică din Lugoj. — *Duminică, la 14/27 august 1905.* Vizitarea catedralei române din Sibiu. Excursiune cu tren special la Săliște, unde se va aranja o petrecere poporală și un concert. — *Luni, la 15/28 august 1905.* Inaugurarea școlii industriaie de fete. Închiderea expozițiunii. Bal festiv.

Dl George Pop de Băsești de 70 ani. În 1 august ilustrul nostru bărbat dl George Pop de Băsești a implinit 70 de ani. În ziua aceea, ne spune „Gazeta de duminică“ dsa a fost salutat din toate părțile locuite de Români. La mulți ani!

Oficieri austro-ungari la Sinaia. Anul acesta se implinesc 25 de ani, de când regele Carol a fost numit de monarcul nostru colonel-proprietar al regimentului 6 de infanterie austro-ungar. Săptămâna trecută regimentul a trimis la Sinaia o delegațiune spre a duce regelui Carol felicitările regimentului. Delegațiunea s'a prezentat vinerea trecută, oferind regelui și o placă de argint montată în cristal, portând efigia Maj. Sale. Regele Carol a oferit regimentului austro-ungar un foarte elegant „surtout“ de masă, având portretele în email al împăratului și regelui Francisc Iosif și al regelui Carol. Recepțiunea a fost urmată de un dejun, la care regele a închinat un toast pentru prosperitatea regimentului seu, apoi în sănătatea împăratului și regelui Francisc Iosif. După miazăzi oaspeții au făcut excursiune la Bușteni. Delegațiunea a ramas în Sinaia până luna trecută; marți au vizitat Bucureștii, mercuri Constanța, joi s'au întors la București. Cercul militar din București a dat marți o frumoasă serbare. Joi seara delegații au plecat acasă la Viena.

Despărțământul oradan al Asociațiunii s'a ținut adunarea generală la 6 august în comuna Nogiorid, luând parte mult popor, sub prezidiul dlui Nicolae Zigre. Notarul comitetului dl V. Baldi a cetit raporturile, cari au fost aprobate. Tot dsa a cetit și o lucrare, în care a respândit învățături folositoare pentru popor. Comitetul s'a constituit astfel: președinte Nicolau Zigre, membri Iosif Roman, Toma Păcala, Ioan Genț și dr. Florian Duma. Viitoarea adunare generală se va ținea în comuna St. Miclăușul-romănesc. În fine între popor s'au împărțit cărți dăruite de dl Iosif Vulcan.

Allianța învățătorilor români gr. cat., care s'a înființat la 17 aprilie 1904 în Cluj, prin delegații feluritelor reuniuni învățătoresți gr. cat. române, nu a fost aprobată de ministeriul de culte și instrucțiune publică.

Au murit: *Nicodim Ardelean*, mare proprietar în Deva, la 5 august; — *Ioan Lasou*, învățător gr. cat. în Șermaș la 5 august n., în etate de 35 ani.